

Izhaja trikrat na teden v šestih izdanjih, in sicer: vsak torek, četrtek in soboto, zjutranje izdanje opoldne, večerno izdanje pa ob 3. uri popoldne, in stane z uredniškimi izrednimi prilagami ter s „Kazipotom“ ob novem letu vred po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto 12 K 20 h ali gld. 6-60
pol leta 6 „ 60 „ 3-30
četrť leta 3 „ 40 „ 1-70
Posamične številke stanejo 10 vin.

Naročnino sprejema upravnništvo v Gosposki ulici št. 9 v Gorici v „Goriški Tiskarni“ A. Gabršček vsak dan od 8. ure zjutraj do 6. zvečer; ob nedeljah pa od 9. do 12. ure. Na naročila brez doposlane naročnine se ne oziramo.

„PRIMOREC“ izhaja neodvisno od „Soča“ vsak petek in stane vse leto 3 K 20 h ali gld. 1-60.

„Soča“ in „Primorec“ se prodajata v Gorici v tobakarni Schwarz v Šolski ulici in Jellersitz v Nunski ulici; — v Trstu v tobakarni Lavrenčič na trgu della Caserma in Pipan v ulici Ponte della Fabbra.

SOČA

(Večerno izdanje).

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.

Bog in narod!

„Gor. Tiskarna“ A. Gabršček (odgov. lv. Meljavec) tiska in zal.

Uredništvo
se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v I. nadst. Z urednikom je mogoče govoriti vsaki dan od 8. do 12. dopoldne ter od 2. do 5. popoldne; ob nedeljah in praznikih od 9. do 12. dop. Upravnništvo se nahaja v Gosposki ulici št. 9.
Dopisi naj se pošiljajo le uredništvu.
Naročnina, reklamacije in druge reči, katere ne spadajo v delokrog uredništva, naj se pošiljajo le upravnistvu.
Neplačanih pisem ne sprejema ne uredništvo ne upravnništvo.

Oglas in poslanice
se računajo po petih vrstah, če tiskano 1-krat 8 kr., 2-krat 7 kr., 3-krat 6 kr. vsaka vrsta. Večkrat po pogodbi. — Vsake črke po prostoru.

Naročnino in oglašje je plačati loco Gorica, „Goriška Tiskarna“ A. Gabršček tiska in zalaga razen „Soče“ in „Primorca“ se „Slovensko knjižnico“, katera izhaja mesečno v snopih obsežnih 5 do 8 pol ter stane vsakega 1 gld. 80 kr. — Oglašje v „Slov. knjižnici“ se računajo po 20 kr. petih vrstah.

„Centrifuga.“

(Nadaljevanje.)

1. Glavni in opravljeni deleži.

V „Goriški ljudski posojilnici“ imamo že od prvega početka sem samo deleže po 10 gld., katerih lahko vzame vsakdo toliko, kolikor dovoli ravnateljstvo. Pristopnina se plača od prvih 4 deležev po 50 kr., torej v najvišjem znesku 2 gld. Take deleže si morajo vzeti tudi vsi tisti, ki si pri posojilnici denar izposojujejo; kajti zadruga sme posojati le zadrugnikom. Ta določba večinoma posojilničarjev hudo zadeva, posebno revnejše sloje, ki si izposojajo le majhne zneske 100 ali 200 gld.; kajti od posojila se jim odtegne delež (ki je sicer njihov delež in prejema od njega deležnino), pristopnina 50 kr., obresti in zakonite pristojbine. Da je to za današnje čase nepraktična, nepotrebna in naravnost trda naredba, je sprevidel pač vsakdo, ki je imel s posojilnico kedaj posla.

Lansko leto je sestavil poštvovalni predsednik g. dr. Tuma nova pravila, v kateri je sprejel glavne deleže po 10 gld. in opravilne deleže po 1 gld., da bi s tem odpravil stari nepotreben šlendriž in olajšal posojilničarjem zvezo s tem našim prvim denarnim zavodom. Kdor bi si hotel pri posojilnici izposoditi kakoršnokoli svoto, bi vzel le opravilni delež za 1 gld. in dobil bi posojilo kot zadrugnik popolnoma v smislu zadrugnega zakona. Ljudski osrečitelji, ki zdaj bobnajo s svojo „Centrifugo“, so podrlji to blagodejno naredbo, pač pa so jo še v neugodnejšem razmerju sprejeli v pravila svojega klerikalnega denarnega zavoda. Oni so določili glavne deleže po 100 gld., opravilne deleže pa po 1 gld. Kdor hoče torej imeti pri „Centrifugi“ le en sam glavni delež in biti deležen vseh pravic in dobrot tega zavoda le z enim samim glasom, mora vložiti kar 100 gld., čečim bi imel lahko pri „Goriški ljudski posojilnici“ za ta denar 10 deležev in največje število glasov, ki je sploh mogoče, t. j. 10 glasov. Tako so torej prav tisti klerikalni organizatorji podrlji mnogo ugodnejše in blažje razmerje med glavnimi in opravljenimi deleži pri „Goriški ljudski posojilnici“ ter sprejeli v pravila svoje „Centrifuge“ tako stroge naredbe, kakoršne nam drugim preklicanim liberalcem niti v glavo niso padle.

2. Zaveza ali jamstvo.

Po pravilih „Goriške ljudske posojilnice“ jamči vsak delež še z enkratnim zneskom; kdor ima torej en delež, jamči največ za 20 gld., in kdor ima 10 deležev, s katerimi ima največje število glasov, jamči vsem skupaj le za 200 gld. Dr. Tuma je nameraval z novimi pravili povečati to jamstvo na trikratni znesek, t. j., da bi en glavni delež jamčil največ za 30 gld., 10 glavnih deležev pa za 300 gld., enako bi jamčili tudi opravljeni deleži s trikratnim zneskom, t. j. posojilničar, ki je moral vzeti ob najetju posojila en opravilni delež, bi jamčil za varnost posojilnici v največjem znesku 3 gld. Klerikalni matadorji, ki se danes zbirajo okoli „Centrifuge“, so podrlji tudi to določbo in utemeljevali svoj glas z izgovarjanjem, da „Goriška ljudska posojilnica“ večjega jamstva ne potrebuje, in naj deluje na dosedanji podlagi tudi zanaprej. Dr. Tuma je dokazoval, da pravila „Goriške ljudske posojilnice“ so bila le kopija prvih pravil „Kmetijske posojilnice za ljubljansko okolico“, katera je svoja pravila že davno premenila, katera tudi nikakor več ne odgovarjajo za sedanjí veliki denarni zavod, kakoršen je postala znamenita naša „Goriška ljudska posojilnica“ pod spretnim vodstvom Tumovim. Danes ima „Goriška ljudska posojilnica“ nad 700.000 gld. hranilnih vlog, in ako hoče dalje napredovati po vzgledu zadnjih let, mora biti jamstvo večje, da si v slučaju potreb, v slučaju denarnih stisk lahko poišče odprtih kreditov in zvez z velikimi denarnimi zavodi v drugih deželah. Ali to ni pomagalo nič, in tudi ta odločba je padla v vodo, kakor bi ti ljudje skoro želeli naši vrli „Goriški ljudski posojilnici“ kako zadrego in nesrečo, iz katere ne bi našla lahke rešitve.

Zdaj pa pogledimo, kakošne določbe so prav ti ljudje sprejeli v pravila svoje „Centrifuge“.

Prav tisto trikratno jamstvo, katero so odklonili v „Goriški ljudski posojilnici“, so sprejeli v svojo „Centrifugo“, tako, da vsak glavni delež jamči s trikratnim zneskom, t. j., kdor ima en sam glavni delež, jamči za 300 gld. itd. Dočim so podrlji pri „Goriški ljudski posojilnici“ jamstvo opravljenih deležev do največjega zneska 3 gld., so pa sprejeli v svojo „Centrifugo“ jamstvo celih 50 gld. Ako si torej reven kmetič izposodi iz

„Centrifuge“ le 100 gld., mora vzeti vsaj jeden opravljeni delež in jamčiti za celih 50 gld., dočim jamči se danes pri „Goriški ljudski posojilnici“ za največji znesek 20 gld. Ako se da kak kmetič pogovoriti, da vzame pri „Centrifugi“ 10 opravljenih deležev za 10 gld., mora ubožece jamčiti za poslovanje in varnost te „Centrifuge“, katere drugače prav nič ne pozna, morda s celim svojim premoženjem 500 gld., kar je zanj toliko, kakor da je pri „Centrifugi“ neomejena zaveza.

Tako so se obnašali ti sloveči pošteni nasproti „Goriški ljudski posojilnici“, in vendar so bobnali v svojih listih, kako jim je ta zavod pri sreči. Čitatelji naj sodijo, koliko se jim sme verjeti. O veliki važnosti in razliki med glavnimi in opravljenimi deleži bomo govorili niže. Tu naj le še povemo, kako previdni so gospodje nasproti tistim, ki hočejo vzeti glavne deleže.

Po § 7. pravil njihove „Centrifuge“ se smejo glavni deleži sprejemati le v taki seji načelstva, ki je bila posebej za to svrhu sklicana. Za veljavnost sklepa je pa potrebna kar dvetretjinska večina navzočih članov načelstva, dočim pri „Goriški ljudski posojilnici“ sprejemajo deleže v vsaki seji in le z navadno večino glasov. Kdor hoče torej pri „Centrifugi“ dobiti milosti, da ga sprejmejo med posestnike glavnih deležev, se mora poprej očistiti v tako strogi seji načelstva, v kateri morati biti zanj dve tretjini glasov. Tako strogih določil ne poznajo kmalu kaka druga pravila. Eto, kako previdni so gospodje, da ne bi se jim vtihtapil kak neljub Slovenec, in vendar hočejo biti oni osrečitelji našega naroda.

(Dalje pride.)

Po slavnostnih dneh.

Minuli so slavnostni dnevi, in sedaj govore in pišejo o njih rekriminacije.

Kar se tiče prav nas goriških Slovencev, moramo reči, da slavnosti so skončale s sistematičnim žaljenjem in zapostavljanjem našega ljudstva. Zastopniki naših občin niso smeli v Gorico s svojo slovensko zastavo, ki je uradoma pripoznana tudi pri nas kot znak slovenstva, pred pretvezo „javnega reda in mira“, v resnici pa radi tega, da se ne bi kazalo slovenstvo v pravem številu in pravi luči.

Vse se mora pokazati italijansko, kar koli mogoče, da tudi Njegovo Velicanstvo ne bo moglo dvomiti o „latinita“ naših pokrajin — po tem navodilu od strani deželnega glavarja in gospode z okrajnega glavarstva se je delalo na vsej črti. Poleg tega, da so prepovedali slovensko zastavo zastopnikom občin, so branili našim ljudem v Gorico, dočim so vabili Furlane, za katere so plačali voznino ter celo uradno jim preskrbovali prenočišča. Ob kolodvoru so postavili Furlane na prvo mesto, tako da je moral doneti na uho cesarju, ko je stopil s kolodvora, najprvo in najbližje „evviva“, kateri klic pa je vendar premagal mogočni naš „živio!“ Slovenci so bili od zadej. Ko so se zvrstili za odhod v mesto, je bilo umevno, da Slovenci, ker so bili dotle od zadej, so prišli prvi na vrsto ter prvi dospeli pred okrajno glavarstvo, vsled česar so bili Furlani od zadej. To pa Italijanom že ni bilo prav, ker mislili so, da Furlani morajo biti povsodi in vedno prvi, in zato se spodbikajo nad tem celo v „Il Friuli Orientale“, ki je drugače kaj malomarno se drzal nasproti slavnosti, čeprav je imela italijanski značaj. Slovenci smo služili zopet enkrat za stafazo in kljub navdušenosti, ki je vladala med našim ljudstvom, smo bili žaljeni do dna duše! „Il Friuli Orientale“ pripoveduje celo, da redarstvo je bilo v soboto potisnilo iz bližine okrajnega glavarstva nazaj do studenca na Travniku množico radi tega, ker je prevladoval med njo „živio“-klic, kar izvestni gospodi bajé ni bilo ljubo! Kaj mogoče!

In zakaj so nas žalili in zapostavljali? Nasi Italijani, ki imajo v tem pogledu največjo zaslombo pri vladi, se drže trdno tega načela: kazati povsodi „italianita“ naše pokrajine. Ker to ne gre kar tako lahko pri dveh tretjinah slovenskega prebivalstva, so bile napovedane odredbe, ki so zapostavljale Slovence na vseh koncih in krajih, tako, kakor vedno dela z nami tisti slavni vladni sistem pri namestništvu v Trstu. Na ljubo Italijanom smo bili zapostavljani in žaljeni, na ljubo Italijanom bi kmalu naše ljudstvo ne smelo klicati cesarju niti „živio!“

Vse mora biti italijansko, in kar že prav ne more biti, naj se pa potiska v stran, zatira in duši... Pod tako parolo delajo z nami vedno in dosledno, in tako so delali z

— 13 —

Quo vadis?

Roman.

Poljski spisal Henrik Sienkiewicz. — Poslovenil Podravske.

(Dalje.)

Po teh besedah ustavi znovič nosilnice pred zlatarjem Idomenom in ko je opravil ondi svojo reč zastran dragotin, zapove, da ju odnese naravnost v Aulovo hišo.

„Potoma ti povem v dokaz, kaj je pisateljsko samoljubje, dogodbo o Ruffinu“, reče tovarišu.

Toda predno je začel, krenejo nosači na Vicus Patricius ter kmalu na to obstanejo pred Aulovo hišo. Mladi in krepki „janitor“ jima odpre vrata, ki držé v ostium, nad katerimi ju je pozdravljala sraka, zaprta v kletki, vrisčeč z besedo: „salve“.

Na poti iz drugega predvorja, nazvanega ostium, do pravega atria, reče Vinicij:

„Ali si opazil, da je vratar tukaj brez verige?“

„To je čudna hiša!“ odvrne poluglasno Petronij. „Gotovo ti je že znano, da imajo Pomponijo Graecino na sumu, da je udana nekemu vzhodnemu praznovanju, ki je operto na češčenje nekakega Krista. Zdi se mi, da je razglasila to o njej Krispinilla, katera ne more odpustiti Pomponiji, da jej jeden mož zadoščuje za vse življenje... Bila je radi tega sojena od rodbinske sodbe.“

„Prav imaš, da je to čudna hiša. Pozneje ti povem, kaj sem tu videl in slišal.“

V tem hipu prideta v atrium. Za atrium določeni suženj, imenovan atriensis, odpošlje nomenklatora, da prijavi gosta; drugi služabniki pa njima takoj doneso stole in male klečalnike pod noge. Petronij, ki si je domišljeval, da vlada v tej hiši večna tuga, ker še nikdar ni bil v njej, se je oziral začuden naokrog z neakim občutkom prevare, kajti atrium je delal nanj prijeten utis. Od zgoraj je prodirala skozi velik predor jasna svetloba ter se lomila v tisoče isker na vodometu. Čveterooglati jezerec z vodometom na sredi, prirejeno za dež, ki je ob grdem vremenu padal skozi predor, se je imenovalo implavium ter je bilo obklojeno z lilijami in anemonami. Videlo se je, da so bile lilije kaj priljubljene cvetke v tej hiši, kajti bilo jih je tukaj mnogo, belih in rudečih, kakor tudi modrih potočnic, katerim so bili nežni listki kakor posrebrnjeni od vodnih kapljic. Med mokrim mehom, v katerem so bili skriti lonci z lilijami, in med bujnim listjem so bili videti mali bronasti kipi, predstavljajoči otroke in povodne ptice.

V jednom kotu je bila videti bronasta košuta, ki je klonila k vodi svojo od vlage že povsem zeleno glavo, kakor da se je hoče napiti. Plak v atriumu je bil iz mozaika; stene so bile deloma obložene z rudečim mramorom, deloma lesene, ozalšane s slikami rib in tičev, ki so ugajale očem vsled svoje raznobarvnosti. Vrata v stranske prostore so bila ozalšana z želvovino ali s slonovo kostjo; poleg sten med vrati so stali kipi Aulovih prednikov. Povsod se je pojavljalo bogastvo, ki se ne kaže v razkošju, marveč v plemenitosti in samozavesti.

Petronij, v čegar stanovanju je bilo dokaj več lepote in razkošja, tukaj vendar ni mogel dobiti ničesar, kar bi bilo žalilo njegov okus; in že se je obrnil

k Viniciju, da bi mu izrekel posledico svojega opazovanja, kar suženj „velarius“ mahoma odgrne preprogo, ki je delila atrium od tablina, za katerim se objavi urno se bližajoč Aulo Plaucij.

Bil je to človek, ki se je že bližal večernim dnevom svojega življenja, z belo glavo, toda še čvrst in energičen, s kratkim licem, vsled česar je bil nekako podoben orlu. V tem hipu se je zrcalilo na njegovem licu veliko začudenje, da, celo nemir radi tega nepričakovane obiska Neronovih prijateljev, tovarišev in zaupnikov.

Toda Petronij je bil preveč vešč in preveč bister človek, da bi ne bil opazil tega; zato je rekel takoj po prvem pozdravu, da prihaja, zahvalit se za pomoč, katero je dobil v tej hiši sin njegove sestre ter da je samo ta hvaležnost vzrok njegovega obiska; opravičuje ga tudi to, da sta si z Aulom stara znanca.

Aulo pa ga je zagotavljal od svoje strani, da mu je Petronij drag gost. Kar se pa tiče hvaležnosti, je dejal, da mu je dotično sam dolžan, dasiravno se nemara Petronij niti ne zaveda, za kaj.

Petronij tega v resnici ni vedel. Zamán je dvignil kvišku oči ter si prizadeval, spomniti se na kako Aulo izkazano uslugo. Ni se spomnil nobene, k večjemu one, katero je nameraval skazati Viniciju. Nehoté se je res utegnulo pripetiti kaj podobnega, toda samo nehoté.

„Ljubim in visoko cenim Vespazijana“, reče Aulo, „kateremu si ohranil življenje, ko se mu je pripetila nezgoda, da je zaspal, ko bi imel poslušati cesarjeve stihé.“

„Doletela ga je sreča“, odvrne Petronij, „a to radi tega, da jih ni slišal — toda ne ugovarjam, da

namo tudi za časa bivanja cesarja v Gorici povodom 400-letnice, odkar je združena naša dežela z vladarsko hišo!

Vsakdo bi mislil, da ob taki priliki ponehajo narodna nasprotstva, da oblasti ne bodo stavile ovir prebivalcem dežele v nikakem pogledu, marveč jim šle na roke, da se proslavi tak spomin na kar več dostojen način ter da se udeleži slavnosti ljudstvo v kar največ mogočem številu. Toda ne tako! Za Furlane se je pač skrbelo, Slovence se je potiskalo v stran. Naše ljudstvo to dobro vé in je čudovito prav tolmačilo tiste povsem krivične odredbe vlade, katere so govorile o javnem redu in miru, za katerimi pa se je skrivalo naše poniževanje!

Vlada je tukaj jasno pokazala, da le Italijani na Goriskem kaj veljajo, Slovenci pa smo dobri le za število in štafažo! Taka je naša usoda ob 400-letnici!

Privilegovani „voditelji naroda“ z dr. Gregorčičem na čelu pa molče, kakor so molčali popre, ko je bil še čas, oglasili se...

Za vsa žaljenja bomo zahtevali zadostjenja. Deželni glavar nas ne pozna, mestni župan nas taji, kardinal nas prezira, nikdo tiste visoke gospode ne čisla našega jezika in ne upošteva nas, zato pa: boj vsem našim nasprotnikom, boj za enakopravnost! Naj le nas ne pozna deželni glavar, taji župan goriski in prezira kardinal, nas to ne straši, marveč daje nam prav pogum, da vstrajamo na začrtani poti v zaprčetem delu pod našo „eno slovensko trobojniko, za katero se bomo bojevali toliko časa, da bo zopet svobodno vihrala po celém Goriskem in tudi v Gorici, ter homo smeli, posluževati se je ob vseh slovestnostnih prilikah!

Prej ne odnehamo, da zadržimo vse tiste krivične odredbe zagrizenih birokratov, ki nas žalijo in zapostavljajo na prav neopravičljiv način v prilog drugi narodnosti v deželi.

Domate in razne novice.

Zadnje četrtletje smo pričeli 1. t. m., na kar uljudno opozarjamo gg. naročnike, ki so s plačilom zaostali. Naj bi se vendar tudi naši rojaki naučili — naprej plačevati naročnino, kakor je povsod po svetu!

Deželno učiteljsko društvo v avdienci. — Nj. Velikanstvo cesar je sprejel v avdienci tudi deputacijo deželnega učiteljskega društva, koja mu je izročila pozdrav in spomenico. V deputaciji so bili gg. Peertz, učitelj na nemški šoli v Gorici, Rubbia, italijanski mestni učitelj, in Ig. Krizman, nadučitelj v Dornbergu.

Cesarjevi darovi. — Cesar je daroval povodom slavnosti 400-letnice svoto 7800 K, po večini za zavode v Gorici. Slov. Alojzije-vice dobi 600 K, kopališče v Gračevo 1000 K, mestni reveži v Gorici 2000 K. Obdaroval je tudi nekaj osob, tako na pr. je dobil kardinal dr. Missia od cesarja zlat naprsni križec, bogato okrašen, in pa dvojno zlato verižico, umetno narejeno. — Dr. Teodor Sveczeny, poštni komisar, ki je bil vodja dvornega poštnega urada v Gorici, je dobil naprsno iglo s krono z Najvišjim podpisom v briljantih. Izmed drugih so dobili srebrno uro ognjegasec R. Toman, dimnikar Iv. Potočnik in glavarstveni odhodnik Jos. Komel

radi čela, katero so imeli za časa bivanja cesarja v Gorici. Onim 4 kolesarjem, ki so spremljali cesarja, koder se je vozil. (ti so: Palich, Gyra, Mosetig in Marinsig) se je pred odhodom posebej zahvalil.

Kardinal dr. Missia ob cesarski slavnosti. — „Vzoriti“ kardinal dr. Missia (kakor ga imenujejo klerikani listi) je storil ob cesarski slavnosti nekaj prav „vzoritega“. Danes teden že smo pribili vest, da na balkonu kardinalove palače stojé pripravljene za razsvetljavo zvečer črke „W“ in „F. G. I.“, katere so tudi res zvečer blestele po laški: Evviva Francesco Giuseppe I. Tista poulična sodrga, katera mu je bila svoj čas odrekla ljubezen, češ, „niente più musica“, ker tačas se ni imel poguma, pokazati se prav pristranskega, je bila vesela rekoč: tudi kardinal je vložil italijanske črke, muzali so se tudi drugi Italijani, ali toliko več ogorčenja je bilo na slovenski strani! — Da Slovenci na Goriskem v narodnem pogledu nimamo pravič pričakovati od kardinala, o tem smo bili prepričani že takrat, ko se je selil na Gorisko kot nadškof in knez, ker smo vedeli, kaj je počel na Kranjskem. Držal se je nekaj časa rezervirano, ker je opazoval in se ni hotel takoj s početka obrniti ne na to ne na ono stran, potem smo ga videli v deželnem zboru brez slovenskih poslancev, do ušes je bilo nam dalje prislo, da je posebno naklonjen takrat se prav neznatni klerikalni četici, izvedeli smo, da se širi njegov upliv na dr. Gregorčiča, kar je bitstveno pripomoglo do razkola, in končno smo se prepričali, da kardinal stoji prav pod tistim sistemom vlade, ki nas mori in duši na vse strani. Ta „vzoriti“ kardinal se je pridružil pri cesarski slavnosti prav natančno deželnemu glavarju, županu dr. Venutiju in gospodi na okrajnem glavarstvu, ki je skrbela tako po očetovsko, da se pokaže povsodi italijanstvo na površju ter se potlači, kar je slovenskega. Ta „vzoriti“ kardinal je bil dal ob tako slovesni priliki postaviti za razsvetljavo črke le v italijanščini, nam Slovence v zasmeh! Italijani so komentovali to z vidnim zadovoljstvom, češ, se kardinal Slovencev ne mara več ter se je pridružil italijanski stranki! Izgovora, zakaj se je to tako zgodilo, ni nobenega. Morda se poreče, da je storil to njegov italijanski tajnik. Ne velja, ker za dela tajnikova v takem pogledu je odgovoren kardinal. Da Gorica ni italijansko mesto, to tudi dobro vé kardinal. Torej ako bi hotel gledé na to biti nepristransk, bi ne bil dal napraviti samo italijanskega pomena tistih črk, marveč italijanski in slovenski. Kardinal dobro vé, da v naši deželi je dve tretjini Slovencev in le ena tretjina Italijanov, on dobro vé, da slavnost se je tikala cele dežele, in ker to dobro vé, čemu je klical: Evviva Francesco Giuseppe I.?! Ali ne samo radi tega, da se je pridružil tistemu sistemu, ki nas ni poznal za časa slavnosti, marveč pritiskal ostentativno ob zid, žalil in zapostavljati?! Ta „vzoriti“ kardinal je zatajil ob cesarski slavnosti slovenski narod, kateri je klečal pred njim na drugem katoliškem shodu nepopisno navdušen, kakor je poročal „Slovenec“. Ali je bilo tako postopanje v smislu resolucij omenjenega katoliškega shoda?! — Mi smo na jasnem z našim kardinalom, in vemo, koliko velja

njegova „vzoritost“ pod dragoceno kardinalsko opravo! — Ubogi pa ti, slovenski narod, ki poklekaš fanatizovan pred noge človeka, ki noče poznati tvojega jezika ob takoslovesni priliki, kakor je bila 400-letnica, ubogi ti narod, ki rodiš sinove, kateri te sicer blagoslovljajo alistoje drugače bok ob boku s tvojimi najhujšimi sovražniki...

Izpred sednišje. — Jos. Marsas iz Butrija v Italiji je stal te dni pred tukajšajo okrožno sodnijo obtožen razžaljenja Njegovega Velikanstva. Obravnava, ki se je vršila pri zaprtih durih, je skončala tako, da je bil Marsas oproščen obtožbe. — Jurij Maireder iz Lemberga, stanujoč v Červinjanu, je bil obtožen, da je hotel podkupiti z denarjem nekega javnega funkcionarja. Obsojen je bil po § 311. na 6 tednov v zapor. — Italijanski podanik Ivan Infanti, čevljar, se je imel zagovarjati radi javnega nasilstva, ker se je zoperstavljal v Červinjanu detektivu, ki ga je hotel aretovati. To je bilo pred cesarskimi slavnostmi. Obsojen je na 6 mesecev v ječo.

Mesto v Aleksandriji v zapor. — V „Edinosti“ citamo, da neka I. Princič iz Gorice se je hotela odpeljati v Aleksandrijo s parnikom „Bohemia“. Zadnji hip pa so jo prijeli redarji, ker jo išče tukajšnja c. kr. okrožna sodnija.

Nemško-italijanske dopisnice. — Dohajajo nam pritožbe, da na pošti na Nabrežini prodajajo le nemško-italijanske dopisnice, češ, da slovenskih niso dobili iz Trsta. Celo v Komnu imajo bajé na glavni pošti že dlje časa samo nemško-italijanske dopisnice. Kaj trpé kaj takega naši Kraševci? Tu ne more biti nikakega izgovora. Ako pošta prejme samo nemško-italijanske dopisnice, jih lahko vrne, pa dobi druge — slovenske. To pa treba zahtevati, ako prizadeti sami nimajo toliko obzira do slovenskega občinstva!

O shodu „Sloge“ v Biljani. — V torek smo bili priobčili v „Soc.“ dopis iz Brd, v katerem je opisan shod „Sloge“, kateri je priredil dr. Gregorčič, „ljubljenec naroda“, v Biljani. Zbral je bil na svoji zaupen shod, ker javnega si ne upa prirediti, le take ljudi, o katerih je mogel vedeti že naprej, da mu ne bodo ugovarjali, marveč da potrde, kar bo govoril. Na to stran so že delali nunci z vsó silo. Ali vendar se je pripetilo nekaj, čegar dr. Gregorčič ni pričakoval. Med ljudmi na zaupnem shodu se je dobil mož, ki je imel pogum, oglasiti se proti vsemogočnemu dr. Gregorčiču. Ta mož je bil — učitelj Mlekuz! Vprašal je vsemogočnega „ljubljenca naroda“, zakaj da se boji med ljudstvo, kritikoval je v preciznih besedah Gregorčičovo politiko, tožil po vsej pravici o zapuščenih Brichih itd., ali slabo je naletel. Ker je čutil, da niti osebno ni več varen, je stopil do dr. Gregorčiča, da mu jamči za varnost, ker hoče Caheju odgovarjati. Kaj je storil „ljubljenec naroda“? Ni mu dal jamstva. Tačas pa je naščuvana in fanatizovana množica prejela g. učitelja, ga pahnila ven ter pretepla! To je nekaj nečuvnega, da se pripeti na zaupnem shodu, kateri priredi sam dr. Gregorčič, tak slučaj, da množica prime vzglednega učitelja, ga vrže na cesto in ga pretepe, edino zategadel, ker je imel pogum, odgovarjati dr. Gregorčiču, ker se ne strinja

z njegovo cincavo politiko! Nečuvno je to, in še toliko bolj, ako upoštevamo, da se je po nuncih fanatizovana tolpa znesla baš nad učiteljem! To je lekcija učiteljem! Ako ne bodo lepo pokorni gg. nuncem, ako se bodo predrznili imeti drugačno mnenje o naši politiki, in ako se upa celo kedo javno nastopiti proti vsemogočnemu, se bo postopalo z njim po geslu: Ven z njim! Dajte mu!, izrečenem na shodu „Sloge“ v Biljani pod vodstvom dr. Gregorčiča. Parola je izdana, in da se bo ravnalo po njej, o tem ni dvoma. To je tudi kos „tihega delovanja“! „Gorica“ se je bila zaletela v učiteljstvo, ker se del njega predrzne stati na strani „narodno-napredne stranke“, na tako grd in podel način, da smo kar strmeli. Mislili smo vendar, da to je visok gonje v javnosti proti učiteljstvu, katero ne teka za črno klerikalno bando. Umevno potem, kako smo bili presenečeni, ko smo čuli, da v Biljani na Gregorčičevem shodu so pretepli učitelja! To je pač vrhunec klerikalne podivjanosti! In kaj takega se vrši pod okriljem „Sloge“!! Lepa sloga to, ko se v znamenju sloge pretepa postenega človeka, ker je povedal načelniku črne bande, kar mu je tikalo. Pomilujemo tiste Brice, ki so se dali zapeljati, da so se pregrešili nad g. učiteljem, kateri jim hoče samo dobro ter je govoril njim v prilog, obsojamo najostreje podivjano početje nasproti njemu, in to tem bolj, ker se je izvršilo na shodu dr. Gregorčiča, kateri sam ni hotel dati jamstva za osobno varnost g. učitelju, nadejamo se pa tudi, da ta dogodek odpre oči vsakemu učitelju, da sprevidi, kam tira nas klerikalizem, in kje so njegovi največji sovražniki! Ta dogodek pokazuje pa tudi jasno, koliko na sploh je še vredna „Sloga“ in koliko nje predsednik, dr. Anton Gregorčič!

Sadna razstava. — Včeraj je bila zaključena sadna razstava. Danes in jutri pa prodajajo sadje, katero je bilo razstavljeno, ali ga pospravljajo. Kdor bi ne storil tega, smatra razstavní odbor, da je prepustil sadje njemu.

Demonstracije v Tržiču. — Da naši Furlani ne gledajo preveč z dobrim očesom onih iz Italije, to je stara reč. Kadar nanese slučaj, pa pokažejo tudi javno svojo nenaklonjenost Italijanom iz kraljestva. Tako je bilo tudi sedaj po cesarskih slavnostih v Tržiču. Cele tolpe njih, na čelu z zastavami, so prehojevale mesto s krikom proti Italijanom iz kraljestva in nekaterim drugim, ki jim niso nič kaj pri srcu. Redarji niso mogli napraviti reda, marveč so se demonstracije ponavljale par dni po dnevi in po noči. Italijani iz kraljestva se niso čutili več varne, zato so se zatekli po pomoč do župana, kateri je končno izposloval iz Gradišča orožnike, da so naredili mir. To je pač značilno, da se branijo tistih privandranih italijanskih podanikov celo naši Furlani! Značilno je, pa tudi umevno, ker naši Italijani predpostavljajo one iz kraljestva domačinom, vsled česar mora prihajati odpor v njihovih vrstah proti tujcem. Znano je tudi, da furlansko ljudstvo je zvesto avstrijsko, dočim se pa baš po italijanskih podanikih vsled upliva iz Gorice širi po Furlaniji irredentizem. O tem nam pričajo jasno na primer zadnji dogodki v Ajellu za časa ustanovljanja podružnice „Lega

bi bilo to utegnito nesrečno skončati. Rudečebredac je hotel k njemu že poslato centurija s prijateljskim naročilom, naj si odpre žile.

»Ti pa, Petronij, si se mu smejal.

»Da — toda rajše nasprotno. Rekel sem mu, ako je Orfej znal s svojo pesmijo pomiriti divje zverine, da je tudi njegova slava enaka Orfejevi slavi, ker je znal s pesmijo zazibati v spanec Vespazijana. Rudečebredac se je mōči celo rogati, ako tiči v tem roganju nekako prilizovanje. Naša milostljiva Augusta Poppeja zna to izvrstno.

»Zares, takšni časi so«, odvrne Aulo. Manjkata mi dva zoba, ker mi ju je izbil kamen, vržen z roko Britanca, radi česar govorim nekako žvižgaje, vendar najsmrenejše dneve svojega življenja sem prebil v Britaniji.

»Ker so bili to dnevi zmage«, doda Vinicij.

Toda Petronij v strahu, da bi ne začel stari vojskovodja praviti o davnih svojih bojih, je zasuknil brzo predmet razgovora. Rekel je, da so našli mrtvo volčje ščene z dvema glavama, in da je baje pred kratkim treščilo ter strela poškodovala ogelni kamen v svetišču Lupe, kar je nezasišana stvar vsled tega, ker se je to zgodilo tako pozno v jeseni. Neki Kotto, kateri mu je to pripovedoval, je dodal k temu, da duhovniki tega svetišča napovedujejo vsled tega propad mesta ali vsaj nesrečo v kaki veliki hiši, ki bi se pa dala le z nenavadnimi žrtvami še odvrniti.

Ko je čul Aulo to pripovedovanje, je izrekel mnenje, da ni mogoče, ne upoštevati takšna znamenja. Da morejo biti bogovi razjarjeni radi prenapolnene razmere zločinov, v tem ni nič čudnega, in v takšnem slučaju bi bile prosilne žrtve popolnoma na svojem mestu. Na to odvrne Petronij:

»Tvoja hiša, Plaucij, ni sicer prevelika, dasiravno v njej stanuje velik človek; moja je zares večja za takega ničevnega lastnika, toda istotako je le mala. Toda ako pojde tu za nesrečo kake tako velike hiše, kakor je na primer „domus transitoria“, se pa že splača prinašati žrtve v ta namen, da se odvrne ta nesreča.

Plaucij ni odgovoril na to vprašanje, katera previdnost je nekako bolešno taknila Petronija, kajti pri vsem svojem pomanjkanju čuta za razliko med dobrim in slabim ni bil nikdar ovadah, in radi tega je bil razgovor z njim popolnoma varen.

Radi tega spremeni znovič predmet razgovora ter jame hvaliti Plaucijevo stanovanje in dober vkus, ki vlada v tej hiši.

»Stara hiša je to«, odvrne Plaucij, »na kateri nisem spremenil ničesar od onega časa, kar sem jo podedoval.

Z odstranitvijo preproge, ki je delila atrium od tablina, je bila hiša vseskozi odprta, tako, da je čez tablinum in nasledujoči peristilum ter nadaljno dvorano bilo mōči videti na vrt, ki se ti je zdel kot nekaka svetla slika, udelana v temni okvir. Veseli otroški smeh je odmeval od ondó v atrium.

»Oh, poveljnik«, reče Petronij, »dovoli nam od blizu zaslišati veseli smeh, katerega se danes čuje tako malo.

»Zelo rad«, odvrne Plaucij ter vstane. »To sta moj drobní Aulo ter Ligija, ki se igrata. Toda kar se smeja tiče, domišljam si, Petronij, da ga ne pogrešaš v življenju.

»Življenje je za smeh — za to se tudi smejim«, odvrne Petronij, »tú pa smeh zveni drugače.

»Petronij«, doda Vinicij, »se ne smeji po cele dneve — marveč rajše po noči.

Tako se razgovarjaje so prekoračili po dolgosti hišo ter dospeli na vrt, kjer sta se igrala Ligija in mali Aulo z žogo, katero so sužnji, nalašč v ta namen odločeni, „spheristae“ imenovani, pobirali s tál ter jo njima dajali v roke. Petronij pogleda v naglici Ligijo: mali Aulo, zagledavši Vinicija, priteče, da ga pozdravi, a Vinicij se globoko prikloni lepi deklici z nekoliko razkodranimi lasmi, ki je stala z žogo v roki; bila je nekoliko zasopljena in zarudela.

Toda v vrtnem trčlinu, ograjenem z bršljanom in vinsko trto, je sedela Pomponija Grecina. Šli so k njej, da jo pozdravijo. Petronij, dasiravno ni zahajal v Plaucijevo hišo, jo je vendar le poznal; videl jo je pri Antistiji, hčerki Rubelija Plauta ter v hiši Senekovi in Polionovi. Ni se mogel otrestit občudovanja, katero se ga je polasčevalo pri pogledu na njeno otožno, toda uljudno lice, na njeno plemenito postavo, gibanje in govorjenje.

Pomponija je do te mere begala njegov nazor v ženah, da je začutil, dasiravno pokvarjen skozi in skozi ter samozavesten, kakor nihče v vsem Rimu, do nje posebno spoštovanje ter izgubljal vrhu tega nekoliko poleg nje svojo samozavest.

Za to je sedaj, zahvaljujé jo za skrb za Vinicija, ponavljal kakor nehoté besedo: „domina“, katera mu nikdar ni prišla na misel, kadar se je na primer razgovarjal s Kalvijo, Krispinillo, s Skribonijo, Valerijo, Polino in z drugimi ženami velikega sveta. Pri svojem pozdravu in zahvali pa je tudi obžaloval, da je ni mōči srečati niti v cirklu, niti v amfiteatru, na kar mu je ona odgovorila mirno, položivši svojo dlan na možovo dlan: »Starava se ter oba čimdalje bolj ljubiva domače zatišje.

(Dalje pride.)

nazionale", in te demonstracije v Trzinu so obrnne proti osebam, o katerih sodi Furlan, da mu izrebljajo iz srca domovinski čut na avstrijskih tleh ter mu vsajajo drugi od tam izza obmejne Idrije. To ni tako brez pomena, ko je začelo furlansko ljudstvo samo razkrinkavati tiste, ki trosijo med nje zrno irredentizma, katerega naše oblasti se vedno nočejo videti!

Trobojnica, ki je visela v četrti iz Gaberškovega stanovanja, ni dala miru nekaterim prenapetostem. Tako je nekdo v tobakarni v Gosposki ulici, ko je kupoval smodke, rekel, naj mu jih dajo hitro, ker se mu mudi radi trobojnice „far revolucion“. Pismo, ki nosi pisma po Gosposki ulici, pa se je izrazil: „cosa credi che Gorizia è sciava, che impieca bandiere sciave“. Temu pismo, ki je trd Lah ter ne zna slovenski in zbog tega ni sposoben za službovanje v Gorici, že pokazemo, kako se sme in kako se ne sme govoriti, ker se pritožimo na pošto ravnateljstvo v Trstu. Veliko veselje s trobojnico so imeli tudi komiji Del Pierovi, to je tisti, ki hodijo, kakor Hribar, okoli po slovenskem delu dežele, ponujat svojo robo. Slovencu ponujajo na prodaj svoje blago in mu je prodajajo zato, da se v Gorici lahko vesele, kadar se mora skriti slovenska zastava. Slovenci, pozor na take ljudi! Na sploh pa se ni zgodilo nič hudega. Da se pa hočejo obračati Italijani proti slovenski trobojnici v mestu, temu je kriva odredba politične oblasti, ki jo prepoveduje. Kdo vendar se je svoj čas kdaj obregnil ob slovensko zastavo v mestu? Nikdo! Kar nakrat je prišlo par italijanskim matadorjem na um, da slovenska zastava ne sme vihrati v mestu, začela se je gonja proti njej prav po nepotrebi, in vsled tega je umevno, da se je začela tudi italijanska poulična sodrga obračati proti njej. Svoj čas ni bilo nikakega vzroka, da ne bi smela viseti gleda na „javni mir in red“, marveč tak vzrok se je le ustvaril baš s prepovedjo trobojnice! Toda naj že bo, kakor hoče, mi ne odnehamo od našega boja za žaljeno našo trobojnico, marveč ga bomo nadaljevali in hočemo ga izbojevati tako, da bo naša slovenska zastava v Gorici na slovenskih tleh vihrala tako svobodno, kakor je nekdanj!

Sod povzročil vsled poka nesrečo. — Miha Krašna iz Vipave je imel opravka pri sodu, ki je bil pred časom poln spirita. Ko je sod vzdignil, ukaže svojemu 26-letnemu bratu, naj vrže v sod gorečo zveplenko. Ostanke spirita in plin, ki se je v sodu polagoma napravil, je zagorel in raznesel sod s tako silo, da je omenjenega Krašna, ki je bil naslonjen na sod, vrglo 5 m od sode. Pri padcu si je zlomil levo roko in desno nogo.

Zakaj so privabili Furlane v Gorico? — Za proslavo 400-letnice ni bilo med Italijani v Gorici nič pravega navdušenja. Kdor pozna merodajne kroge, se temu ne bo čudil. Zato ni bilo računati na kdo ve kako navdušene „evviva“-klice, najemati in plačevati poulično sodrgo ob taki priliki, pa vendar ne gre! Treba je bilo zato pritegniti Furlane, češ, ti bodo reprezentovali „italianitá“ dežele, in njihovi „evviva“-klici po mestu bodo nadomestili vse tisto, česar ne bo ali bi moralo biti. Furlani so prišli in klicali so res „evviva“ na vseh koncih in krajih mesta, in navdušenje „italijanske“ Gorice je bilo — rešeno!

Na umetniško razstavo v Ljubljano! — Jutri v jutro se izvrši izlet Tržčanov v Ljubljano na umetniško razstavo. Cena za tje in nazaj v il. razr. je nepričakovano nizka, ker plačati bo le 5 K 50 vin. Odhod je določen točno za 5 $\frac{1}{2}$ zjutraj. Ista cena je določena za tiste, ki vstopijo na Nabrežini ali v Sezani. — Podrobneje: vlak, ki se odpelje jutri ob 5. uri in pol zjutraj iz Trsta v Ljubljano, pride v Nabrežino ob 6.08, v Prosek ob 6.20, v Sezano ob 6.53 in v Divačo ob 7. uri 21 min. Na vseh tu imenovanih postajah se bo prodajalo listke po 2 gl. 75 nt. za tja in nazaj. Listke bo prodajal uradnik „Del. podp. društva“ gosp. Mikota, ki se bo vozil v prvem vozu za strojem. Vlak bo postajal le toliko časa, da eventualni izletniki vstopijo, zato naj bo vsakdo pripravljen na peronu dotičnega kolodvora. Povratek iz Ljubljane o polnoči.

Slovenska umetniška razstava v Ljubljani. — „Seznani in imenik“ I. sloven. umetniške razstave je izšel že v četrti izdaji in obsega sedaj 188 točk. Obiskovalcev je bilo do srede 1874. Tudi nemško občinstvo prav mnogobrojno poseća razstavo. Jutri dospo s posebnim vlakom okoli 200 slovenskih gostov iz Trsta in okolice. Pripravila je jim najlepši sprejem. 14. t. m. pa dospo stajerski Slovenci. Nadejati se je, da se obema vlakoma pridruži tudi večje število rojakov z Notranjske in z Dolenjske. 15. t. m. se razstava zaključí.

„La Bosnie-Herzégovine à l'Exposition de Paris 1900.“ — Tako se imenuje knjiga, katera nam je došla te dni iz

Pariza. Obsega natančni popis bosenskega paviljona na svetovni razstavi v Parizu ter vseh onih reči, ki so razstavljene v njem. Brosura je opremljena prav vkusno in elegantno, ter jo krasijo mnoge prav lepe umetniške ilustracije. Založil je knjigo Ad. Holzhausen na Dunaju.

Telefonska zveza med Gorico in Trstom se izvrši v kratkem. Ker ne bodo zadostovali v to svrhu dosednji prostori na glavni pošti, prenesó brzojavni urad v drugo nadstropje poštne palače in se tudi drugi prostori primerno razširijo.

Razpisana ustanova. — Ustanova po kanoniku Černetu v znesku 400 kron je razpisana. Ustanova je namenjena visokošolcem, in sicer v prvi vrsti ustanovnikovim sorodnikom. V slučaju, da bi teh ne bilo, se ista odda jednemu prosilcu iz Tomaja, z Opčin, iz Povirja in Sezane. V slučaju pomanjkanja prosilcev iz teh krajev se odda ista jednemu prosilcu iz tržaške škofije.

Pošta za c. in kr. pomorščake v Kitaju. — Tržaška pošta bo odposiljala pisma za vojne ladje: „Zenta“, „Cesarica Marija Terezija“, „Cesarica Elizabeta“ in „Aspern“ v Ce-fu in ob dnevih 2., 6., 13., 16., 20., 27. in 30. t. m. ob 8. uri 25 m. zjutraj. Za vojno ladjo „Leopold“ v sueškem prekopu pa dne 3., 10. in 17. t. m. o poludne s parnikom, ki pluje iz Trsta v Aleksandrijo.

Slavnim županstvom naznanjamo, da smo razposlali te dni vprašalne pole za prihodnji letnik „Ročnega Kazipota“ po Goriskem, Trstu in Istri. Pridjali smo frankovani zavitek, v katerem naj se nam blagovoli doposliti izpolnjene vprašalne pole ter druge važne podatke, kateri se v vprašalnih polah ne nahajajo, in to čim prej, k večjemu pa do 20. t. m., ker točno vrejanje „Kazipota“ traja mnogo časa. Kot protiuslugo pošljemo, kakor vsako leto, tudi letos vsem županstvom po en izvod „Kazipota“ zastoni. Uljudno prosimo, da se slavná županstva odzovejo s točnimi in zanesljivimi podatki o svojih občinah ter po možnosti tudi popolnijo, kar v lanskem „Kazipotu“ ni bilo popolno. To pripomore, da se ta ročna knjižica od leta do leta bolj prikupe na sploh vsakemu.

Gg. trgovci in obrtniki opozarjamo, da izide v naši tiskarni koncem decembra „Ročni kazipot“ po Goriskem, Trstu in Istri, kateri sprejema oglase po jako zmernih cenah: cela stran 12 kron; pol strani 7 kron. Ta „Kazipot“ dobé naročniki „Soce“ kot novoletno darilo; razun tega se jih mnogo tudi razprda ter tako med občinstvo jako razširi. Priporočamo gg. trgovcem in obrtnikom, da se poslužijo tega „Kazipota“ za priporočanje svojih obrtnih in strok.

Nagluha (gluhost). — Bogata gospa, ozdravljena od nagluhe in ušesnega brečanja z učetnim ušesnim bobnilom dr. Nicholsona, je darovala njegovemu zavodu 75.000 glid., da gluhi, nepremožni ljudje lahko zastopj vdobjijo taka bobnila. Pisma je pošiljati na naslov: St. 4660, zavod Nicholsona „Langeott“ Gunnersbury, London W.

Razgled po svetu.

Posvetovanje poljskega kluba. — Pod predsedstvom vit. Jaworskega se je vršilo te dni posvetovanje vseh poljskih deželnih in bivših državnih poslancev, na katerem se je sklenilo premeniti statut poljskega državnozbornskega kluba tako, da bo v prihodnje tudi klubova manjšina smela v parlamentu zastopati svoje mnenje, dočim se je doslej morala brezpogojno pokoravati manjšini. Minister Pietak je pri tej priliki izstopil iz demokratične stranke, ker je ta sprejeli predlog nasvetovala brez njegove vednosti.

„Glos Naroda“ o shodih v Trutnovem. — Gledé na shode v Trutnovem, katere smo označili zadnjič, piše poljski list „Glos Naroda“: „Predno je gospod Jaworski dovršil svoj veliki čin, razbitje desnice, so govorili Nemci jako skromno in plašno le o nemškem posredovalnem jeziku. Danes pa govore celo zmernje nemške stranke s ponosom in pred vsem o nemškem državnem jeziku kakor o temeljni zahtevi. To je zrcalo za politiko gospoda Jaworskega, da bodo tudi ubogi na duhu videli, kam moremo priti na „šimelnu“ državnih potreb, h katerim se pristeva dandanes tudi najčudnejše domisljaje in najnevarnejše poskuse vsakodobnih vlad, kakor da bi za naše medglave politike poleg papeževe ekzistiral še kaka ministerska nezmožljivost. Galiskim volicem je v dolžnost, da ne slede pozornost le temu, kar pripoveduje Jaworski v jokajočem tonu, ampak tudi temu, po čemer streme Nemci, s katerimi bi nas hoteli zvezati nekateri politiki naši.“

Tarif Stojalowskega. — V političnih krogih je vzbudil veliko veselost tarif, ki ga je razglasil Stojalowski za svojo stranko. Vsak, kdor hoče v imenu stranke kandidirati v državni zbor, mora plačati 300 glid.; kdor hoče v deželni zbor kandidirati, mora plačati 70 glid. Vsak poslanec mora neke odstotke od dijet vplačati v blagajno stranke, a najlepše je, da mora nekaj plačati tudi tisti, ki iz stranke izstopi.

Zahteve Trentincev — odklonjene. — Ministerski predsednik dr. Körber je doposlal baronu Malfattiju pismo, ki pomenja, da so zahteve trentinskih Italijanov po samoupravi odklonjene. Pismo izvaža, da tu ne gre za ustvarjenje narodnih varstvenih od-

rede v posamičnih, narodnost zadevajajočih stvareh, ampak da Trentinci zahtevajo novo politisko tvorbo s posebno teritorialno podlago. Vlada bi mogla pač — pravi g. Körber — v posamičnih deželah pripoznati kakemu ozemlju poseben jezik, ali v nobeni deželi se ni zgodilo do zdaj, da bi iz narodnih ozirov zahtevali ločene teritorije interesov. V kolikor prihajajo v poštev čisto gospodarske stvari, pa ni izključeno, da se v okvirju sedanje ustave zasnujejo naprave, s katerim bo ustrezno koristim italijanskih prebivalcev dežele. — S tem je dovolj jasno povedano, da sedanja vlada — kakor je sicer pripravljena dajati vse varstvo narodnim koristim Italijanov in ustrezati tudi njih gospodarskim potrebam — odklanja njih zahtevo po administrativnem ločenju južnega, italijanskega dela dežele od severnega, nemškega. Vprašanje je sedaj, kako taktiko uberejo Italijani v odgovor na ta vladini odgovor? Ali ostanejo pri taktiki abstinence, in ne bodo zahajali v deželni zbor, ali pa se opirajo — kakor zahtevajo nekateri radikalnejši življi med njimi — obstrukcijske taktike. — Radovedni smo, kake oblike bodo v tem poslednjem slučaju delali naši primorski Italijani. Na Dunaju so se pehali med onimi, ki so kar precejali zgražanje nad Čehi radi — obstrukcije; no, kaj porečejo potem o obstrukciji svojih lastnih soplemenjakov? Obstrukcija Italijanov v deželni zboru tirolskem ulegne se povečati diskrepanco med tirolskimi in našimi Italijani v zvezi v pogledu parlamentarne taktike v parlamentu na Dunaju.

Nadvojvoda Leopold Salvator je premeščen iz Zagreba na Dunaj. Madjarski listi javljajo, da je to premeščenje posledica onega nadvojvodovega pozdrava Strossmajerju, radi katerega so Madjari nadvojvodo neusmiljeno prijemali. Za danes to bilježimo, dokler ne poročemo i „P. Lloyd“ i ostalim madjarskim listom, ki na svoj način to izrabljajo proti Hrvatom: „Vaša današnja politika Avstriji ni manj nevarna od revolucije l. 1848.“

Češko-poljsko bratstvo. — Dne 4. t. m. so otvorili v Lvovu novo mestno gledališče. K slovesni otvoritvi so se peljali tudi praski župan dr. Srb, njegov namestnik Voill in bivši drž. poslanec Breznovsky. Lvovu so prinesli srebrni lorovor venec in adresno, v kateri se povdarja, naj venec Poljake spominja, da so s Čehi istega slovanskega pokolenja in da so Čehi z njimi jednih misli. Oba naroda naj delujeta po geslu: „Za Vašo in našo prostost!“ — Da bi se le tudi v politiki spominjali Poljaki te bratske vezi. Zadnji dogodki so žal pokazali, da poljski vodilni krogi slabo umevajo slovansko vzajemnost.

Važna vladina odredba. — Češki listi poročajo, da vlada je izdala odredbo, po kateri je prepovedano profesorjem in državnim uradnikom, sodelovati pri volitvah. Naredba je izdana, ali kako jo bodo izvajali? Prepričani smo, da ako se vlakne kak nemški profesor ali državni uradnik na Češkem ali pa kak laski v naših deželah v volitve, se mu ne zgodi nič hudega. Obratno pa bo, ako bi kak slovanski profesor ali državni uradnik na severu ali jugu se pečal z volitvami. Tega spravijo brzo v disciplinarno preiskavo! Naredba je prav očitno naperjena proti slovanskim profesorjem in uradnikom, da bi se jih lože karnifalno. Ne verjamemo vladi, da se ne bo vtilaka v volitve, kakor je obljubila, ne verjamemo pa tudi, da Nemci in Lahi v državnih službah bi stali povsem mirno nasproti volitvam. Odredba je zopet jeden tistih slovečih „kniffov“ naše vlade, s katerimi ščiplje Slované, Nemce in Lahe pa lepo pusti tako, kakor pač že ona zna....

Ruski kružek v Trstu. — V „Edin.“ čitamo, da napravijo v Trstu ruski kružek. V to svrhu vabijo dame in gospode v sredo dne 10. t. m. zvečer v „Slovansko Čitalnico“ na razgovor.

Srbija. — Razkralj Milan je prišel nenadoma v Bukarešt, kjer je s svojim prihodom iznenadil ne le vladine kroge, ampak tudi svoje rojake, ki so za prihod izvedeli samo par ur prej. Milan ostane bajé več dnij v rumunski prestolnici. Temu Milanovemu prihodu podajajo neko politično važnost, ker ima za koji dan prispeti v Bukarešt tudi razkraljica Natalija. Zadnji čas se namreč mnogo govori o tem, da se Milan in Natalija zopet sporazumeta.

Sin odrezal očetu glavo. — V občini Brdžani, v okraju Dvor hrvatske Banovine, se je primeril nenavaden slučaj grozne surovosti. Kmela Vujanic, oče in sin, sta bila na semnju. Ko sta delala račun, sta se sprla, ker je namreč sin trdil, da ga je oče ogoljufal. Na to je oče sunil sina z nožem, sin pa je sunil očeta z nožem nazaj, ga umoril in mu konečno odrezal se glavo. V Banovini so umori sploh jako pogosti.

V Petrogradu je ruska carica osnovala društvo za gradbo delavskih stanovanj, da bo tako tudi delavec mogel bivati za malo novcev v zdravem stanovanju. Društvo ima že zdaj 1.034.365 rubljev kapitala. Vsekakor lep čin plemenite ruske carice!

Koliko stori Rusija za omiko? — V zadnjih letih je Rusija veliko storila za splošno omiko. Na Ruskem je sedaj 472 višjih dekliških šol; na Nemskem, Francoskem in Avstrijskem vkup pa samo 302. Rusko izda vsako leto 7 milijonov rubljev za dekliške srednje šole.

Volitve na Angleškem. — Na Angleškem se vrše volitve v državni zbor, kakor so omenili svoj čas. Do 3. t. m. je bilo izvoljenih 210 ministerskih in 75 opozicijskih pristavov. Ministerski so pridobili 7 novih mandatov, opozicijski pa 10. — Do 4. okt. je bil znan rezultat od več kakor jedne tretjine zastopnikov za angleški parlament; ta rezultat pa menja v bistvu razmerje strank. Izbrano je dosedaj 178 vladnih pristavov (konservativcev in unionistov) in 54 opozicijske (liberalcev), med njimi 19 Ircev. Vladina stranka je vzela opoziciji 6, a ta vladini stranki sedem mandatov. Liberalci (opozicija) so pridobili Grantham, Gloucester, Hastings, Northampton, Swansea in Wolverhampton. Unionisti so pridobili Leicester, Middlesbrough in Stockton. Moramo se pa pri vsem tem ozirati na to, da je med dosedaj izbranimi zastopniki 152 takih, katerim opozicija niti ni postavila protikandidatov, ter so po angleškem zakonu takoj proglašeni kot izvoljeni. Moglo bi se torej vendar tekom daljnjih volitev zgoditi, da vzamejo liberalci konservativcem kak mandat več, kakor ti mislijo. To misel izreka tudi „Times“, ko piše, da se ne nadeja, da bi se povečala ministerska večina.

Iz Pariza v Rusijo po zrakoplovu. — V pokrajino varšavsko je došel zrakoplovec, francoski grof Delavaux, ter se spustil z zrakoplovom blizu Brest-Knjavske na zemljo. Vzdignil se je iz Pariza 30. septembra in stopil zopet na zemljo 1. t. m., ne da bi se mu bila pripetila na dolgem potu najmanjša nesreča.

Črnagora. — Hrvatski listi iz Dalmacije pišejo, da je v Črnigori nastala velika beda. Zavoljo slabe letine je narod brez hrane in zaslužka ter se zaradi tega izseluje v sosedno Dalmacijo, da se tu vsaj preživi. Iz Rusije bajé čaka narod pomoči, beda pa je velika, in je težko vsem pomagati.

Razstava v Parizu. — Od odkritja svetovne razstave do danes je obiskalo leto 34 milijonov oseb. Upa se, da jo poseti do zaključka vsaj še 10 milijonov. Razstava leta 1889. je imela 28 milijonov obiskovalcev.

Anarhističko zaroto. — Iz Amerike je odpotoval anarhist — Italijan (samo ob sebi umevno) v Evropo z namenom, da umori predsednika francoske republike Loubet-a. Istotako nameravajo anarhisti atentat na predsednika severoameriških „Združenih držav“. V zadnjem času se je tudi pisalo o razkritju zarote proti belgijskemu kralju Leopoldu, toda ta vest se sedaj demantuje. Anarhisti v Pattersonu v Ameriki so si postavili za načelo propagando kraljemorstva. V posebni slavnosti izdaji svojega lista so natisnili Brescijev portret, ki ga proslavljajo čez vse mere.

Tatvina v Vatikanu. — V Vatikanu so ukradli v uradu monsignorja Continija dosedaj še nepoznani zločinci različne vrednostne listine v skupnem znesku 400.000 lir, ki so bile lastnina kardinala Continija. Ta je rekel, da je bila v hranilnici tudi velika svota denarja v gotovini, katerega pa tatovi k sreči niso zapazili. — Pravi se, da je bil Vatikan obveščen že meseca julija pretekega leta, da se namerava velika tatvina v Vatikanu od strani delavcev, ki so bili uslužbeni pri zidarskem podjetju v papeževih palačah; z njimi sta bila sporazumljena bajé tudi dva papeževa orožnika.

Dva velika parobroda. — V Stettinu na Nemskem, gradijo sedaj dva ogromna brzoplovna parobroda za severonemški „Lloyd“. To sta parobroda „Kronprinz Wilhelm“ in „Kaiser Wilhelm II.“. Zadnji je 707 čevljev dolg, njegovi stroji imajo 38.000 konjskih sil. V jedni uri preplavi ta brod 24 morskih milj.

Najbogatejša nevesta na svetu bode hči ameranskega milijarderja Rockefellerja, petrolejskega kralja, ki se nahaja sedaj iz zdravstvenih ozirov na Dunaju. Svojemu bodočemu prinese 10 milijonov dolarjev v hišo. Akoravno je najbogatejša deklica, jo diči vendar ponižno vedenje in velika izobrazba, česar vsega se pri drugih bogatih nevestah, posebno ameriškanskih, zmanjša. Vsa njena popotna prtljaga obstoja samo v dveh kovčgih; to je precej malenkostna prtljaga, ako pomislimo, da spremlja veliko večino bogatinov cele gore najrazličnejšega blaga.

Vojna na Kitajskem. — Rusi in Nemci so vzeli kitajsko pristanišče Scian-Hai-Kuan, sodelovale so tudi vojne ladje vseh velevladij. — Ruski general Altamanoff je prepolil okoli 15.000 Kitajcev v bližini Atcijonsciana; udalo se je tudi mesto Badnue brez odpora; 1500 Kitajcev je izročilo orožje. Istotako so Rusi vzeli Girin. Jako neverjetno je, da se cesarica-vdova vrne v Peking in je skoraj nemogoče, da bi se cesar vrnil brez nje. Ako ostane cesarski dvor izven Pekinga in ako nadaljuje svoj beg proti Scian-ganfu, potem je propad kitajskega kraljestva gotova stvar. — V tem smislu je tudi obvestil Li-Hung-Cang cesarico s posebnim pismom, v katerem povdarja nevarnost splošne ugonobitve Kitajskega v slučaju nadaljnega odpora proti velevladim; tudi bi potem zavzniki vdrl v pokrajino Sciansi. Učinek tega pisma je bil, da je cesarica degradovala princa Tuana ter ga dala zapreti pri kitajskem dvoru, ker se boji, da jej sicer pobegne. Ob enem je zaukazala glavnemu svojemu funkcionarju, da odredi vse potrebno, da se truplu barona Kettelerja izkažejo naj-

više casti. — Znani notni nemškega ministra Bülowa se je pridružila sedaj tudi Amerika, ki popolnoma soglasa v tem, da se morajo vsi krivci kaznovati. Dne 1. t. m. je izdal Bülow drugo noto na vsa poslanstva, ki jo je izdal kot odgovor na edikt kitajskega cesarja. V tej noti svetuje, naj vse velevali pooblastijo svoje poslanike na Kitajskem, da poizvedo 1. ako je lista onih oseb, ki se morajo kaznovati in ki so navedene v ediktu, popolna in točna; 2. ako so kazni primerne in 3. na kak način bi zamogle velevali paziti na to, da se kazni tudi v resnici izvedejo. — Ruski in ameriški general sta formalno obvestila Walderseeja, da zapustita s svojimi četami Peking, v mesto ostane le 2 bataljona Rusov in 1800 Amerikancev. — V Peking se delajo priprave za sprejem Walderseeja; istega se vzdrži ameriški poveljnik, ker je bil razžaljen s tem, da je moral v Tintinu zapustiti s svojimi vojniki odločene mu vojaške prostore, ter jih prepustiti Nemcem. — Med Sangscianom in Seink-scinongom sta trčila skupaj dva vlaka, napolnjena z vojniki. Nekaj Rusov in Kitajcev je mrtvih. Ranjenih je veliko. — Avstrijska eskadra v kitajskem morju steje okoli 1620 mož.

Raznotero. — V Ljubljani je nastopila prikrati na predvečer cesarjevega godu v sredo nova mestna godba. — Na Slivnici pri Cerknici je vstrelil g. Premrl orla, ki meri z razprostrtimi perutnicami 221 cm ter tehta 6 kilogramov. — V Celovcu so otvorili 3. t. m. zavod za idijote. — V Milanu se širi vročinska bolezen. V treh mesecih je obbolelo okoli 400 oseb. — Na Dunaju so razpustili češko politično društvo, v katerem je govoril znani govor urednik dr. Živný, ki je bil obsojen radi veleizdaje. — V rogaski Slatini je bilo do 1. t. m. 1953 strank z 2902 osebama; med temi iz inozemstva 105.

"Hennebergova svila"

— le pristna, ako se vdobi direktno od mene — črna, bela in barvana od 45 kr. do 14 gld. 65 kr. meter. Vsakemu franco in carine prosto na dom. Vzorci z obratno pošto.

G. Henneberg, tovarnar svile
(1) (c. in kr. dvorni zalagatelj) v Gorici.

Išče se služkinja.

Družina z dežele išče pridno in sposobno služkinjo, večšo slovenskega in nemškega jezika. Plača po zmožnosti 20 do 24 kron mesečno. — Naslov pové upravnistvo našega lista.

Tovarna lanenega cvirna Jos. Iv. Langer

Post Bukowitz pr. Hohenstadt na Moravskem priporoča svoj izdelek **vhajen v trajni svetlobi barvi** za ročno izdelovanje čipk dva-, tri- in večkratno vseh števil in barv.

100 do 300 gld. mesečno

lahko zaslužijo osebe vseh stanov in v vseh krajih s prodajo zakonito dovoljenih drž. papirjev in srečk, a da ni potrebna glavni in ni nikakoli nevarnost. — Ponudbe pod Ludwig Österreich, VIII Deutsche Gasse 8 Budapest.

Išče se stanovanje z dvema sobama, kuhinjo, kletjo ali malo drvarnico. — Ponudbe na naše upravnistvo.

!! Praktikant !!

14—16-letni deček, bivajoč v Gorici, se sprejme kot učenec v fotografskem ateljeju A. Jerkič v Gorici.

Lekarna Cristofoletti v Gorici

Prave in edine zelodene kapljice z znamko sv. Antona Padovanskega.

(Varstvena znamka.)

Zdravilna moč teh kapljic je neprekosljiva. — Te kapljice **predijo redno prebavljanje**, če se jih dvakrat na dan po jedo žlicico popije. **Okrepé pokvarjeni želodec storé, da zgine v kratkem času omočica in životna lenost (mrtvost).** Te kapljice tudi storé, da človek **raji je.**

Gena steklenici 30 kr.

Prodajajo se v vseh glavnih lekarnah na svetu. Za naročitve in pošiljatev pa jedino le v lekarni

Cristofoletti v Gorici.

Krčma v najem

s tremi prostori, dvoriščem za pivec ter sobami za prenočišče tik glavne in prometne ulice v mestu. — Naslov pove upravnistvo.

Razpis službe.

Razpisuje se služba tajnika-organista z letno plačo 1000 K, oziroma tajnika z letno plačo 800 K.

Zahteva se popolna izurjenost v tajnistvu in znanje slovenskega jezika.

Županstvo Komen.

Redka prilika!

240 komadov za 3 marke.

1 elegantna ura s triletno garancijo z lepo verzično vred, 1 krasna cev za cigarete z jantarem, 1 krasna kravalna igla s Simil-brilantom, 1 eleganten prstan z vdelanim dragim kamnom za gospode ali dame, 1 krasna garnitura gumbov za zapestnice, ovratnike in prsa, 1 žepna pisalna priprava s 3 predmeti, 1 par finih nogavic, 1 divna pariška broza za dame, 1 toaletno ogledalo v etui s finim glavnikom, 30 predmetov za dopisovanje in več kot 200 komadov raznih predmetov, kateri so koristni in neizogibno potrebni posebno doma.

Vsaka prevara je izključena; ker ne ugaja vzamem takoj nazaj. Pri nakupu 2 zavojev darujem lep žepni nožič z dvojnatin rezilom! — Vdobi se proti povzetju ali naprej poslanim zneskom pri

Ernst Buchbinder,
Krakovo, Postfach B/60.

Na dež. jubil. razstavi odlikovan s srebr. drž. svetinjo Na Ilovski razstavi s prvo ceno — srebrno svetinjo

Tovarna uzornih telovadnih priprav
JOS. VINDYŠ - A,

v Pragi na Smilovu

(Praha-Smichov) Vinohradská ulice číslo 816.
se priporoča

k popolnemu uzornemu prirejevanju sokolskih in šolskih telovadnic po najnovejših pripoznanjih in praktičnih sestavih.

V ta dokaz je na razpolago mnogo priporočnih sprisal domačih in inozemskih. Zagotavlja jedno leto. Gene zelo zmerne, plačuje se pa na mesečne obroke po volji in zmožnosti.

Navadne priprave so vedno v zalogi.

Ceniki, proračuni in načrti za popolne telovadnice pošilja na zahtevo brezplačno in neposredno prosto.

Poprave izvršuje po najnižjih cenah.

Leto 1881. v Gorici ustanovljena tvrdka

E. Riessner, v Nunski ulici 3,

(nasproti nunski cerkvi)

priporoča pred. duhovščini in slavnemu občinstvu svojo lastno izdelovalnico umetnih cvetic za vsakovrstne cerkvene potrebe. Ima veliko zalogo nagrobnih vencev, za mrtvaške potrebe, voščeno sveče itd. vse po zmerai cen. — Naročila za deželo izvršuje točno in solidno. Priporoča slav. občinstvu tudi svojo S. cl.) tiskarno črk na perilo. (P. cl.)

Špedicijska poslovnica

G. Hvalič v Gorici

v ulici Morelli št. 12.

Priporoča se toplo Slovincem v mestu in rojakom na deželi za prevažanje vsakovrstnega blaga in pohištva v vse kraje. Ker ima

nove zaprte vozove

za prevažanje,

zagotavlja, da se blago nepoškodovano dostavlja.

Goriška ljudska posojilnica

registrirano društvo z omejeno zavezo

v Gorici

Gospodska ulica št. 7, I. nadstropje v lastni hiši.

Hranilne vloge se sprejemajo od vsakega, če tudi ni član društva, in se obrestujejo po 4½%. Rentni davek plačuje posojilnica sama.

Posojila se dajejo samo članom, in sicer na menjice po 6% in na vknjizbe po 5½%.

Urađuje vsaki dan od 9. do 12. ure dopol. in od 2. do 3. ure popol. razven nedelj in praznikov.

Stanje hran. vlog leta 1899. okroglo K 1.400.000.

Poštno-hran. račun št. 837.315.

Anton Pečenko

Vrtna ulica 8 — GORICA — Via Giardino 8
priporoča

pristna bela in črna vina iz vipavskih, furlanskih,

briskih, dalmatinskih in isterskih vinogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-ogerske monarhije v sodih od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi vzorce.

Cene zmerne. Poštno plačeno.

Riccardo Brass

Gorica

zaloga vin in špirta na debelo.

Ulica Vetturini št. 11.

Domača, istrska in dalmatinska vina ter žganja prve vrste po nizkih cenah.

Zaloga vina in žganja.

Podpisani naznanjam p. n. občinstvu, da sem odprl podružnico g. Petra Manzutto, veleposestnika iz Umaga v Istri, zalogo pristnega

belega in črnega vina ter pravne tropinoveca

na debelo po jako nizki ceni.

Priporočam se za obila naročila z odličnim spoštovanjem

Ferdinand Žagar,

Gorica, na Kornu hiš. št. 25.

KAVA

DRUŽBE

SV. CIRILA IN METODA V LJUBLJANI

Ivarina je najboljša cikorijska.

ZALOGA

PRI

IV. JEBACINU

V LJUBLJANI.

Canjena gospodinja!

Ne dajte si usiljevati drugih izdelkov cikorij, ampak zahtevajte povsod najboljši pridevek k pravej kavi, to je cikorijska ali: „Kava družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani!“

Dobiva se povsod!

Glavna zaloga pri: IVANU JEBACINU v Ljubljani.

Ustanovljena tvrdka leta 1866.

Ivan Drufovka v Gorici

na Travniku št. 5.

Tovarna nadplav Ozka ulica št. 8. — Filijalki v Komnu in Sežani.

Tovarniška zaloga usnja in podplav

ter vseh potrebščin za čevljarje, različnega usnja za sedlarje, knjigoveze, tapetarje itd.

Lasna tovarna nadplav (Schuhoberteile), jermenov in oprav za vole.

Glavni zalagatelj

voščila (biksa) družbe sv. Cirila

in Metoda v Ljubljani.

Kupuje surove kože in loj po najvišjih dnevnik cenah.

Ceniki na zahtevo zastoj in franko.

„Krojaška zadruga“

vpisana zadruga z omejeno zavezo v Gorici.

Gospodska ulica št. 7.

Velika zaloga manufakturnega blaga.

Priporoča cenj. odjemalcem svoje v obširni izbiri dospelo novo sveže blagó za jesensko in zimsko dobo. za ženske in moške; vsakovrstna sukna, kot: Loden, Cheviot, Kammgarn i. dr.

Krasna izbira volnenin, forštajnov (porhet), »Lawn Tennis« i. dr. za ženske obleke.

Priporoča izborna perilo, bombažasto in cvrtnasto, katero prejema iz prvih sležkih tovarn; med temi ima tudi preproge, namizne prte, zavese, žepne rute, bombažaste in cvrtnaste, blago za blazine, plahte, kovrte, žamet in pliš v vseh barvah; prtenino, ogrinalke itd. Lepo perilo za moške in sicer: srajce, ovratnike, zapestnice, prsnike, ovratnice, nogovice, Jäger-srajce, za hribolazce itd. itd.

Vse po najnižjih in zadnjih cenah brez pogajanja.

Na željo se pošlje tudi vzorce, poštne proste.